

S.N	Name of Inventors	Copyright Title	Reg. No	Grant date
1	Dr. N.M. Dhware, Prof.A.R.Dandekar, Dr.D.V. Ghewade, Mr.Amitkumar Patil, Dr.M.L.Harugade, Miss.S.A. Patil, Mr.A.A.Kusnale	Idea generation Te Incubation, Te Incubation Yashaswi startup PVPIT Budhgaon- Sanglichee Naveenpurna Yojana	L-112977/2022	14-03-2022

Extracts from the Register of Copyrights

Dated : 14/03/2022

1. Registration Number : **L-112977/2022**
2. Name, address and nationality of the applicant :
DR. NANDKISHOR MOTIRAM DHAWALE ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE
OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
CANADIAN
MR.ASHUTOSH RAMCHANDRA DANDEKAR ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE
OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
DR. DINKAR VISHNU GHEWADE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
MR.AMITKUMAR VIJAYRAO PATIL , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
MR. MUKUND LAXMAN HARUGADE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
MS.SNEHA ARUN PATIL , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
MR. AMIT ANNASAHEB KUSANALE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
3. Nature of the applicant's interest in the copyright of the work : AUTHOR
4. Class and description of the work : LITERARY/ DRAMATIC WORK ARTICLE RELATED TO
NURTURING OF AN INNOVATION CULTURE
5. Title of the work : IDEA GENERATION TE INCUBATION,INCUBATION TE
YASHASWI STARTUP-P.V.P.I.T. BUDHGAO-SANGLICHEE
NAVEENYPURNA YOJANA
6. Language of the work : ENGLISH, MARATHI
7. Name, address and nationality of the author and if the author is
deceased, date of his decease :
DR. NANDKISHOR MOTIRAM DHAWALE ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE
OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
CANADIAN

MR.ASHUTOSH RAMCHANDRA DANDEKAR ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE
OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN

DR. DINKAR VISHNU GHEWADE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN

MR.AMITKUMAR VIJAYRAO PATIL , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN

MR. MUKUND LAXMAN HARUGADE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN

MS.SNEHA ARUN PATIL , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN

MR. AMIT ANNASAHEB KUSANALE , PADMABHOOSHAN
VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-
BUDHGAON-416304
INDIAN
8. Whether the work is published or unpublished : UNPUBLISHED
9. Year and country of first publication and name, address and
nationality of the publisher : N.A.

DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHTS

10.

Years and countries of subsequent publications, if any, and names, addresses and nationalities of the publishers

:

N.A.
11.

Names, addresses and nationalities of the owners of various rights comprising the copyright in the work and the extent of rights held by each, together with particulars of assignments and licences, if any

:

DR. NANDKISHOR MOTIRAM DHAWALE ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
CANADIAN
MR.ASHUTOSH RAMCHANDRA DANDEKAR ,
PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
DR. DINKAR VISHNU GHEWADE , PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
MR.AMITKUMAR VIJAYRAO PATIL , PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
MR. MUKUND LAXMAN HARUGADE , PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
MS.SNEHA ARUN PATIL , PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
MR. AMIT ANNASAHEB KUSANALE , PADMABHOOSHAN VASANTRAODADA PATIL INSTITUTE OF TECHNOLOGY-BUDHGAON-416304
INDIAN
12.

Names, addresses and nationalities of other persons, if any, authorised to assign or licence of rights comprising the copyright

:

N.A.
13.

If the work is an 'Artistic work', the location of the original work, including name, address and nationality of the person in possession of the work. (In the case of an architectural work, the year of completion of the work should also be shown).

:

N.A.
14.

If the work is an 'Artistic work' which is used or capable of being used in relation to any goods or services, the application should include a certification from the Registrar of Trade Marks in terms of the provision to Sub-Section (i) of Section 45 of the Copyright Act, 1957.

:

N.A.
15.

If the work is an 'Artistic work', whether it is registered under the Designs Act 2000 if yes give details.

:

N.A.
16.

If the work is an 'Artistic work', capable of being registered as a design under the Designs Act 2000.whether it has been applied to an article though an industrial process and ,if yes ,the number of times it is reproduced.

:

N.A.
17.

Remarks, if any

:
- Diary Number :

22828/2021-CO/L
- Date of Application :

22/09/2021
- Date of Receipt :

22/09/2021

DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHTS

**आयडीया जनरेशन ते प्री-इनक्युबेशन, इनक्युबेशन ते यशस्वी स्टार्टअप
पी.व्ही.पी.आय.टी. बुधगाव - सांगलीची नावीन्यपूर्ण योजना**

Sr.	Contributors	Address
1	Dr.Nandkishor Motiram Dhawale	Padmabhooshan
2	Mr.Ashutosh Ramhandra Dandekar	Vasatraodada Patil
3	Dr.Dinkar Vishnu Ghewade	Institute of Technology –
4	Mr.Amitkumar Vijayrao Patil	Budhgaon (Sangli)
5	Mr.Mukund Laxman Harugade	
6	Miss.Sneha Arun Patil	
7	Mr. Amit Annasaheb Kusnale	

COPYRIGHT OFFICE
NEW DELHI
Reg. No. - 1-112977/2022
Date 14/03/2022

प्रिय वाचक:

बौद्धिक संपदा हक्क हे संशोधन, संशोधक व संस्था या सर्वांच्या दृष्टीने महत्वाचे असतात. भारतासारख्या देशामध्ये आता याविषयी जागरूकता वाढत चालली आहे. बौद्धिक संपदा म्हणजे काय ? त्याचा उपयोग काय ? याबद्दल सामान्यजनांमध्ये बरेच कुतूहल बघायला मिळते. आपल्या रोजच्या वापरातील अनेक वस्तु या स्वामित्व हक्क (पेटंट) कायद्याखाली येतात, फक्त आपल्याला त्याची कल्पना नसते. चला स्मार्ट फोनचे उदाहरण घेऊ. भारतात सध्याच्या काळात स्मार्टफोन वापरणाऱ्यांची संख्या अंदाजे 760 दशलक्ष (76 कोटी) पेक्षा जास्त म्हणजेच २०२१ मध्ये भारताच्या लोकसंख्येच्या जवळजवळ 60 % पर्यंत पोहोचण्याचा अंदाज आहे. स्मार्ट फोन्स कशाने बनलेले आहेत हे भारतातील सामान्य माणसाला सुद्धा माहित आहे. काही इलेक्ट्रॉनिक हार्डवेअर (मदर बोर्ड) मेकॅनिकल सपोर्ट (एनक्लोजर), एनर्जी सोर्स (बॅटरी), ऊर्जा स्त्रोत (चार्जर), आणि मदर बोर्डच्या आत काही सॉफ्टवेअर्स असतात (ती अँड्रॉइड या लोकप्रिय नावाने ओळखली जातात). पण या सगळ्या सुद्धा भागांचे आरेखन व उत्पादन हा एक खर्चीक भाग असतो व त्याच्या संशोधनासाठी कोणीतरी पैसा देत असतो. साहजीकच त्या व्यक्तीच्या अथवा संस्थेच्या कायदेशीर रक्षणासाठी व आर्थिक फायद्याकरीता बौद्धिक संपदा हक्क ही संकल्पना आवश्यक आहे.

साहजीकच टेक्नोक्रेटससाठी त्याच स्मार्टफोनचा अर्थ बऱ्याचदा उदा. हे एक उत्पादन आहे; विशेष मायक्रो-प्रोसेसर असलेले एक सर्किट बोर्ड आणि मेमरी, स्पीकर, व्हायब्रेटर, यूएसबी, डिस्प्ले स्क्रीन, आणि आरएफ डिव्हाइससारख्या एन-नंबर इनपुट आणि आउटपुट डिव्हाइस (वायर्ड आणि वायरलेस) सह एम्बेड केलेली सूक्ष्म इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, जसे की वायफाय, एंटेनांचा योग्य प्रकारचा एनएफसी इ. या व्यतिरिक्त, यात मायक्रोफोन, टच, कॅमेरा, जीपीएस, क्लेरोमीटर, कंपास, तपमान, उर्जा, बॅटरी, चार्जर, यांत्रिक रचना, संलग्नक, झ्याकण, स्कू, वॉशर, स्टिकर आणि इतर प्रकारचे विविध सेन्सर आहेत. हार्डवेअर घटकांव्यतिरिक्त, ऑपरेटिंग सिस्टम नावाचा एक सॉफ्टवेअर घटक आहे ज्यावर हजारो अनुप्रयोग विकसित केले जातात आणि शेवटच्या वापरकर्त्याशी संवाद साधण्यासाठी उपलब्ध केले जातात. ऑपरेटिंग सिस्टम काहीवेळा 1-ओपन-सोर्स प्लॅटफॉर्म (Android) वर आणि कधीकधी 2-प्रोप्रायटरी प्लॅटफॉर्म ऑन (आयओएस) वर आधारित असते. उत्पादने आकर्षक ग्राफिक्स सह सुंदर सजावट केलेल्या बॉक्समध्ये भरलेली असतात. भारतात स्मार्ट फोन्सची सरासरी विक्री किंमत अंदाजे 11,299 भारतीय रुपये आहे.

आता प्रश्न हा आहे की स्मार्ट फोन बनविण्यासाठी वापरण्यात येणारे कोणते हार्डवेअर घटक / उपकरणे भारतात जातात? त्यापैकी कोणी भारतात उत्पादित केले गेले असले तरी त्यापैकी बहुतेकांचा शोध भारतात लागला होता का? ट्रेक संपत्ती अधिकार बहुतेक कोणाचे आहे? (1-युटिलिटी पेटंट) पुढील प्रश्न म्हणजे, मदर बोर्डच्या आत चालणाऱ्या

उप पंजीयन अधिकारी प्रतिलिप्याधिकार
DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHT

सॉफ्टवेअरचा शोध कोणी लावला? आणि सॉफ्टवेअर अनुप्रयोग विकास इंटरफेसचा शोध कोणी लावला ज्यावर अंतिम वापरकर्त्याद्वारे इतर सर्व अनुप्रयोग विकसित आणि वापरलेले आहेत? या वर्गात आयपीआरचे मालक कोण आहे (2- कॉपीराइट्स) पुढील प्रश्न असा आहे की, सर्व स्मार्ट फोन्स एकसारखे दिसत नाहीत, संपूर्ण उत्पादन म्हणून त्याचा आकार, रचना आणि सौंदर्यशास्त्र इत्यादी रचना कोणी केली? पुन्हा या प्रकारात (तिसरा प्रकार (3)-औद्योगिक डिझाइन) आयपीआर कोणाचा आहे? आणि शेवटचा प्रश्न सुशोभित पॅकेजिंग बॉक्स आणि वापरकर्त्याच्या मॅन्युअलसह त्याच्या छापील ग्राफिक्सबद्दल आहे. या शेवटच्या प्रवर्गातील (2- कॉपीराइट आणि 4-ट्रेडमार्क) कोणाचे आयपीआर आहे?

इतर प्रश्न जे आपल्या मनात एकाच वेळी उद्भवतात ते म्हणजे: अविष्कार म्हणजे काय? आयपीआर म्हणजे नक्की काय? आयपीआरच्या श्रेणी कोणत्या आहेत? आयपीआर कसा घ्यावा व्यवहारात त्याचा उपयोग काय आहे? स्मार्ट फोनच्या उदाहरणाशी त्याचा कसा संबंध आहे? इनोव्हेशन म्हणजे काय? ग्लोबल इनोव्हेशन इंडेक्स म्हणजे काय? भारताचे नॅशनल मिशन ऑन इनोव्हेशन म्हणजे काय? भारताची सद्यः स्थिती काय आहे? आणि मग तेच महाराष्ट्राबाबत. मेक इन इंडिया म्हणजे काय हे आपल्याला खरोखर समजले आहे का? आत्मनिर्भर भारत या योजनेचे महत्व आपल्याला खरोखर कळले आहे काय? नवीनता सक्षम करणारे घटक काय आहेत? एमआयसी, आयआयसी म्हणजे काय?

या सर्वान्वितिरिक्त, पीव्हीपीआयटी-बुधगाव समुदाय या मोहिमेसाठी आपले योगदान कसे देत आहे याविषयी मी ओळख करून देता. याची काय आहे? परिस्थिती काय होती? सद्यस्थिती काय आहे? याचा परिणाम काय होतो? ते भविष्य काय आहे? आणखी पुढे जाण्यासाठी समर्थनात कशाची आवश्यकता आहे? या प्रश्नावर एक-एक करून चर्चा करणे ही या लेखाची उद्दीष्टे आहेत.

COPYRIGHT OFFICE
NEW DELHI
Reg. No. - 1129/2022
Date 14/03/2022

अविष्कार (शोध) म्हणजे काय?

विकिपीडियाच्या मते, अविष्कार ही एक अद्वितीय पद्धत, रचना किंवा प्रक्रिया आहे. यंत्र किंवा उत्पादन किंवा एखादी वस्तू सुधारण्याचा प्रयत्न हा पण अविष्कार असू शकतो.^[1]

आयपीआर चा शाब्दिक अर्थ काय आहे?^[2]

विकिपीडियाच्या मते बौद्धिक संपत्ती अधिकार हा व्यक्तींना व्यक्तीला त्याच्या निर्मितीसाठी प्रदान केलेला अधिकार आहे. निर्मात्यास विशिष्ट काळासाठी अनन्य अधिकार प्रदान केला जातो

आयपीआरचे वर्ग / प्रकार काय आहेत?^[2]

विकिपीडियाच्या मते बौद्धिक संपत्ती हक्कांमध्ये पेटंट्स (मल्टीपल यूटिलिटी पेटंट्स-स्मार्ट फोन उदाहरणात), कॉपीराइट (ऑपरेटिंग सॉफ्टवेअर, ॲप्लिकेशन्स आणि यूजर मॅन्युअल स्मार्ट फोन इत्यादी), औद्योगिक डिझाईन हक्क (स्मार्ट फोनमधील रचना, आकार, देखावा, सौंदर्यशास्त्र) उदाहरण), ट्रेडमार्क (अलंकारित संलग्नक बॉक्स, स्टिकर्स), भौगोलिक संकेत आणि काही अधिकारक्षेत्रात व्यापारातील रहस्ये (अद्याप स्मार्ट फोनच्या उदाहरणामध्ये दोन्ही लागू नाहीत) या गोष्टी येतात.

आयपीआर कसा घ्यावा?

Mycrave. co. in च्या मते हा एक विस्तृत विषय आहे आणि म्हणूनच म्हणून याची विस्तारीत माहिती घेणे आवश्यक आहे.

नॅप. एड्यूच्या मते, पेटंट्स आणि कॉपीराइट्स सारख्या बौद्धिक मालमत्ता अधिकार (आयपीआर) हे नावीन्यपूर्ण गुंतवणूकीचे संरक्षण करण्यासाठी कंपन्यांद्वारे वापरले जाणारे एक महत्वाचे साधन आहे. ती कायदेशीर साधने आहेत जी शतकानुशतके औद्योगिक विकास आणि आर्थिक विकासास प्रोत्साहित करण्यासाठी सरकार वापरत आहेत.

एखादे उत्पादन उदाहरण म्हणून स्मार्ट फोनवर विशेष लक्ष देताना, साहित्य सुचवते की स्मार्ट फोन डिव्हाइसला उत्पादन म्हणून विचारात घेताना तेथे 100 च्या हजारो आयपीआर आहेत. ॲपल (यूएसए), सॅमसंग (दक्षिण कोरिया), नोकिया (फिनलँड), मोटोरोला (यूएसए), झेडटीई (चीन), एरिकसन (स्वीडन), हनीवेल (यूएसए सोनी (जपान)) यासारख्या आंतरराष्ट्रीय दूरसंचार डिव्हाइस उत्पादक कंपन्यांच्या मालकीचे बहुतेक आयपीआर आहेत. मला आशा आहे की वरील विभाग अनेक प्रश्नांची प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष उत्तरे देईल आणि स्पष्टीकरण देईल की आंतरराष्ट्रीय कंपन्या भारतासारख्या मोठ्या लोकसंख्येच्या देशात उत्पादन किंवा विक्री करूनही त्यांचा महसूल कसा मिळवतात?

नावीन्यपूर्ण विषयांवर भारताचे आपले राष्ट्रीय धोरण काय आहे?^[3]

.in नुसार मिशन ऑन इनोव्हेशन मिशन (एआयएम) असे नाव देण्यात आले आहे. भारतासारख्या खंडप्राय देशात उद्योजकता संस्कृती तयार करणे आणि प्रोत्साहन देणे हा भारत सरकारचा प्रमुख उपक्रम आहे.

उप पंजीयन अधिकारी प्रतिनिध्याधिकार
DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHT

इनोव्हेशन म्हणजे काय?[4]

डिजीटल डॉट कॉमच्या मते, इनोव्हेशन म्हणजे अर्थपूर्ण समस्यांचे निराकरण करून त्याचे उपयुक्त मूल्यात रूपांतर करणे होय. प्रत्येकवेळी हे मूल्य रकमेच्या किंवा किमतीच्या स्वरूपात असेल असे नाही

हे मूल्य फक्त आर्थिक समस्येचे निराकरण करते का

प्रत्येक नवीन कल्पना वा अविष्कार हा आर्थिक समस्येचे निराकरण करतोच पण त्याशिवाय व्यक्ती वा समाजासमोर असलेल्या अडचणीचे पण निराकरण करतो. एडीसन ने दिव्याचा शोध लावला .त्याचा आर्थिक लाभ त्याला झालाच . पण त्याच्यानंतर कित्येक वर्षांनी आज आपण त्या शोधाची फळे चाखत आहोत

हे मूल्य कोण तयार करते?

या प्रक्रियेत अनेकांचा सहभाग असतो .स्वतः शोधकर्ता ,त्याला आर्थिक मदत करणारी संस्था व व्यक्ती , इतर साधन सामुग्रीच्या स्वरूपात त्याला मदत करणाऱ्या व्यक्ती या सर्वांचा सहभाग यात असतो . पण सगळ्यात जास्त सहभाग हा समाजाचा असतो. लोकांना शोधाची उपयुक्तता पटली नाही तर आपोआप त्याचे मूल्य कमी होते

COPYRIGHT OFFICE
NEW DELHI
Reg. No. - L-112977/2022
Date 14/03/2022

ग्लोबल इनोव्हेशन इंडेक्स (जीआयआय) म्हणजे काय?[5]

mic.gov.int च्या मते, ग्लोबल इनोव्हेशन इंडेक्स (जीआयआय) जगभरातील 131 देश आणि अर्थव्यवस्थांच्या नाविन्यपूर्ण कामगिरीबद्दल तपशीलवार मेट्रिक्स प्रदान करते. त्याचा संकेतांक राजकीय वातावरण, शिक्षण आणि पायाभूत सुविधा आणि व्यवसायाचे परिष्कार यांसह नाविन्यपूर्ण दृष्टीकोनातून निश्चित करतात.

जीआयआयच्या दृष्टीने भारताचा सद्य परिस्थिती काय आहे? आणि महाराष्ट्रासाठी ते काय आहे?[6][7]

<https://www.lexology.com/> आणि pib.gov.in च्या मते, 111 अर्थव्यवस्थांमध्ये भारत २०२० च्या ग्लोबल इनोव्हेशन इंडेक्सच्या 48 व्या स्थानावर आहे 2019 पासून चार स्थानांची सुधारणा झाली आहे. भारतामध्ये आमचे महाराष्ट्र राज्य कामगिरीच्या बाबतीत तिसऱ्या क्रमांकावर आहे. तथापि, कर्नाटक आणि तामिळनाडूसारख्या इतर राज्यांच्या तुलनेत आमचे महाराष्ट्र राज्य नवीनतेसाठी सुविधा पुरवण्यात आघाडीवर आहे.

नाविन्यास सक्षम करणारे काय आहेत?

साहित्यानुसार, नाविन्यपूर्णतेचे एक मॉडेल आहे जेथे, व्यवस्थापक आणि नेते सक्षमता (दृष्टी, लोक, पर्यावरण, संसाधने) वाढविण्याद्वारे आणि परिवर्तनासाठी प्रतिरोधकपणा ओलांडून नवीनतेची परिस्थिती तयार करू शकतात. सक्षमता ,दूरदृष्टी , साधनसंपत्तीचे स्रोत या तीन गोष्टी नवीनतेला पूरक व प्रेरक असतात

मेक इन इंडिया म्हणजे काय हे आपल्याला खरोखर समजले आहे का?

आयबीएफ. आर. ओ. च्या म्हणण्यानुसार, मेक इन इंडिया हा भारत सरकारचा एक प्रमुख राष्ट्रीय कार्यक्रम आहे जो गुंतवणूक सुलभ करण्यासाठी, नवीन उन्नती करण्यासाठी, कौशल्य विकासास वाढविण्यासाठी, बौद्धिक संपत्तीचे संरक्षण करण्यासाठी आणि देशातील वर्ग निर्मितीच्या पायाभूत सुविधांमध्ये वाढ करण्यासाठी डिझाइन केलेला आहे.

आत्मनिर्भर भारतचे महत्त्व आपल्याला खरोखर कळले आहे का?[8]

विकिपीडियाच्या मते, महत्त्वपूर्ण मुद्दा लक्षात घेणे आवश्यक आहे की, ? आत्मनिर्भर भारत म्हणजे "स्वसंरचना", "जगापासून दूर जाणे" किंवा "संरक्षणवादी" असणे नाही. त्याऐवजी आत्मनिर्भर भारत किंवा 'स्वावलंबी भारत' हे कार्यक्षम, स्पर्धात्मक आणि धोरणे राबविणाऱ्या "जागतिक अर्थव्यवस्थेचा एक मोठा आणि महत्त्वाचा भाग" बनविण्यासाठी तयार केलेले धोरण आहे.

शिक्षण मंत्रालय (एमओई) इनोव्हेशन सेल (एमआयसी) आणि संस्था इनोव्हेशन कौन्सिल (आयआयसी) म्हणजे काय?[9]

mic.gov.inने, शिक्षण मंत्रालय (एमओई), ज्याला पूर्वी मानव संसाधन विकास मंत्रालय, (एमएचआरडी), सरकार. देशभरातील सर्व उच्च शिक्षण संस्था (एचआय), मध्ये पद्धतशीरपणे इनोव्हेशन संस्कृती जोपासण्याच्या उद्देशाने भारताने 'इनोव्हेशन सेल' ची स्थापना केली आहे. एमआयसी संपूर्ण परिसंस्था तयार करण्यावर भर देईल जी सर्व शैक्षणिक संस्थांमध्ये इनोव्हेशनची संस्कृती सून प्री-इनक्युबेशन, इनक्युबेशन आणि इनक्यूबेटरमधून यशस्वी स्टार्ट अप म्हणून पदवीधर होण्यावर भर देईल. 1 संस्था ओळखल्यासाठी एमआयसी रॅकिंग सिस्टम डिझाइन करण्याचे काम देखील करेल. आपल्या विद्यार्थ्यांमधील र्जा नवीन कल्पनांवर खर्च व्हावी म्हणून त्यांना प्रोत्साहीत करण्यासाठी ,आणि स्टार्टअप चालू करून त्यांना उद्योजक

उप पंजीयन अधिकारी प्रतिनिध्याधिकार
DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHT

बनवण्यासाठी करण्यासाठी शिक्षण मंत्रालयाने निवडक उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये (एचआय) 'एमओईज् इनोव्हेशन सेल' ची स्थापना केली आहे. पीव्हीपीआयटी बुधगाव मध्ये पण या योजनेअंतर्गत इनोव्हेशन सेल स्थापन करण्यात आला आहे. आता पीव्हीपीआयटी-बुधगाव समुदाय या मोहिमेसाठी कसे योगदान देत आहे यावर चर्चा करूया. त्याची योजना काय आहे? परिस्थिती काय असेल? सद्यस्थिती काय आहे? याचा परिणाम काय आहे? यामध्ये पुढची दिशा काय आहे? या प्रश्नांवर एक-एक करून चर्चा आवश्यक आहे. विद्यार्थी व शिक्षकांमध्ये संशोधनवृत्तीचा विकास व्हावा म्हणून सांगलीतील पीव्हीपीआयटी-बुधगाव यांनी तीन विभाग स्थापित केले आहेत आणि त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

- 1) संशोधन व विकास (अनुसंधान व विकास) कक्ष
- 2) संस्था इनोव्हेशन कौन्सिल (आयआयसी)
- 3) बौद्धिक संपत्ती (आयपी) सेल

संशोधनकार्य यशस्वी रीतीने पूर्णत्वाला जाण्यासाठी या तिन्ही विभागांमध्ये परस्पर समन्वय आवश्यक असतो.

1) विद्यमान अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त अतिरिक्त कौशल्य प्रशिक्षण देऊन कुशल मानव संसाधन (विद्यार्थी) तयार करणे. त्या व्यतिरिक्त इच्छुक विद्यार्थ्यांना संस्थेच्या बाहेर, एखाद्या क्षेत्रात किंवा उद्योगात किंवा प्रयोगशाळेतून किंवा इतर ठिकाणी कार्यासाठी व अनुभवसाठी पाठवले जाते. शिक्षण, शेती, पर्यावरण, समाज, उद्योग या क्षेत्रातील विविध भागधारकांना बोलावले जाते. प्रत्यक्ष कार्य करताना भागधारकांना ज्या समस्या आल्या त्याच्या निराकरणासाठी प्रयत्न केले जातात. त्यानंतर या विद्यार्थ्यांना अंतर्गत किंवा बाह्य स्पर्धांमध्ये भाग घेण्यास प्रोत्साहित केले जाते, जिथे वास्तविक समस्या सोडविण्यासाठी ते त्यांचे कौशल्य, अनुभव पणाला लावू शकतात

2) सदर विद्यार्थ्यांनी व शिक्षकांनी सोडवलेल्या समस्या समाजापर्यंत पोचवण्यासाठी विविध वेबिनारचे आयोजन केले जाते

3) तसेच संशोधन पूर्णत्वाला गेल्यावर आय.पी.आर. फाईल करायला विद्यार्थ्यांना मदत केली जाते, जेणेकरून व्यावसायीक आयुष्यात त्यांना फायदा व्हावा.

सारणी 1. पीव्हीपीआयटीच्या आर अँड डी आणि इनोव्हेशन टीमच्या सदस्यांद्वारे 2021 सालापर्यंत सादर केलेल्या अशा संशोधनकार्याच्या (केवळ संशोधन आणि नाविन्यास संबंधित) निष्कर्षांची सारांश देते:

अनु क्र.	वर्ष	विद्यार्थ्यांची संख्या					
		1-अतिरिक्त कौशल्य प्रशिक्षण घेणे आणि समस्यांविषयी शिकण्यात भाग घेणे	2-नाविन्यास संबंधित अंतर्गत स्पर्धांमध्ये भाग घेणे	3- नाविन्यास संबंधित बाह्य स्पर्धांमध्ये भाग घेणे	नावीन्यपूर्ण क्षेत्रात पुरस्कार किंवा प्रमाणपत्रे	4-यपीआर नोंदणी	स्टार्टअपमध्ये सामील झाले किंवा उद्योजक झाले
1	2018-19	150	70	232	24	0	1
2	2019-20	330	100	650	40	56	3
3	2020-21	238, -***	-***	68, -***	25, -***	120	2, -***

सारणी क्र. १

1-संपादन कौशल्ये, स्पोकन ट्युटोरियल (आयआयटी-बी), एनपीटीएल, स्वयम, कोर्सरा, IS लिसन, यूट्यूबद्वारे नवीन गोष्टी प्रत्यक्ष भेटीद्वारे सुरुवात जाणून घेणे
स्पर्धांमध्ये समाविष्ट चॅलेंज टू सोल्यूशन्स (सी 2 एस), इनोव्हेटिव्ह प्रोजेक्ट्सवरील पोस्टर प्रेझेंटेशन (पीआयपी),
ई इंडिया हॅकथॉन इ

उप पंजीयन अधिकारी प्रतिलिप्याधिकार
DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHT

3-बाह्य स्पर्धामध्ये इन्प्रिटेड इनोव्हेंटर्स ऑफ इंडिया (आय २ आय), स्मार्ट इंडिया हॅकॅथॉन (एसआयएच), समाधान, अविष्कार, केपीआयटी स्पार्कल इ.

4-प्रत्येक पेटंट अर्जात 4 विद्यार्थी आहेत (सरासरी आधारावर)

***-कोविड 19 संबंधित साधीच्या रोगामुळेस्पर्धा झाल्या नाहीत अथवा उशीरा झाल्या.

पीव्हीपीआयटी-बुधगावची यशस्वी कथा भारताच्या राष्ट्रीय मिशनवरील योगदानाचे सारांश देते. 3 वर्षांपेक्षा कमी कालावधीत, सुमारे 35 डिझाइन पेटंटस पीव्हीपीआयटीयन्स (विद्यार्थी आणि विद्याशाखा) यांनी मिळविल्या. आणखी 25 पेटंट सबमिट केली गेली असून त्यांचे परीक्षण सुरू आहे. तंत्रज्ञान, पर्यावरण, उत्पादन, कृषी, अन्न प्रक्रिया या क्षेत्रातील आव्हानांचे निराकरण करणे ही सर्वात मोठी योजना आहे. किमान 1500 विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या पलीकडे अतिरिक्त कौशल्यांसाठी प्रशिक्षण दिले गेले; किमान 1200 विद्यार्थ्यांना नाविन्यपूर्ण शिष्टाचारातील रीअल-टाइम सोल्यूशन्सवरील समस्या सोडवण्याचा अनुभव आला आहे. कमीतकमी 90 विद्यार्थी आणि 30 विद्याशाखांनी विविध साधने किंवा मशीन्स किंवा तंत्रज्ञान व्यावहारिकरित्या शोधले आहेत आणि अशा नवकल्पनांच्या बौद्धिक मालमतेचे हक्क सुरक्षित केले आहेत. या व्यतिरिक्त, पीव्हीपीआयटी टीचिंग फॅकल्टी समुदायात 14 इनव्होव्हेशन एम्बेसेडर (आयए) आहेत ज्यांची नुकतीच निवड झाली आहे आणि त्यांना एमआयसी, भारत सरकार यांनी मान्यता दिली आहे. संशोधनकार्याकरीता तसेच आय. पी. आर. संबंधित कार्याकरीता इतर आस्थापनांना मदत करू शकतात. तसेच प्रीडिग्युबेशन -इन्क्युबेशन इत्यादीसाठी सल्ला देऊ शकतात. भारत व महाराष्ट्राच्या इनोव्हेशन इंडेक्समध्ये मोलाची भर घालू शकता.

COPYRIGHT OFFICE
NEW DELHI
Reg. No. - L-11291/2022
Date 14/03/2022

पीव्हीपीआयटी-बुधगावने इनोव्हेशन, स्टार्टअपमध्ये मजबूत करिअर बनविण्यास इच्छुक असणाऱ्या आणि उद्योजक बनू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी भविष्य घडविण्याची योजना आखली आहे. संस्था इनक्युबेशन सेंटर करण्याचे ठरवत आहे, तसेच त्याद्वारे भावी उद्योजकांना मदत करणे, त्यांना संशोधनासाठी साधने उपलब्ध करून देणे, नवीनतेची संस्कृती जोपासून तिला खतपाणी घालणे इत्यादीचा विचार करत आहे. पीव्हीपीआयटी-बुधगाव हे भारतातील आणि परदेशातही सर्व आघाड्यांमधील सहयोगी शोधत आहेत. उदा. सध्या दोन भिन्न उद्योगांच्या सहकार्याने पीव्हीपीआयटी प्राध्यापक आणि विद्यार्थ्यांमार्फत दोन रिव्हर्स इंजिनीअरिंग आणि नाविन्यपूर्ण उत्पादन विकास प्रकल्प सुरू आहेत. एक उद्योग हा स्थानिक आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर मान्यता प्राप्त आहे. हे ऊर्जा विभागात वापरली जाणारी उत्पादने उत्पादित करते आणि सेवा पुरवते. दुसरी ही एक कॅनेडियन स्टार्ट-अप फर्म आहे जी अन्न आणि आरोग्य सुरक्षा संबंधित तंत्रज्ञानामध्ये माहिर आहे. भविष्यात, पीव्हीपीआयटीन्सच्या माध्यमातून भारत, जागतिक पातळीवरील अविष्कारासाठी व नाविन्यपूर्ण उत्पादनांमध्ये आपले योगदान देऊ शकतो.

या प्रकल्पाला सांगली येथील डॉ. व्ही.पी.एस.एस.एम. च्या पद्मभूषण वसंतरावदादा पाटील अभियांत्रिकी महाविद्यालय यांनी पूर्ण सहकार्य केले. संस्थेचे दूरदर्शी अध्यक्ष श्री. विशालदादा प्रकाशबापू पाटील आणि, तसेच श्री. आदिनाथबापू मगदूम (सचिव, डॉ. व्ही. पी. एस. एस. एम.), श्री. प्रतापसिंग राजपूत (अध्यक्ष, गव्हर्निंग कौन्सिल- पी.व्ही.पी.आय.टी.) यांनी दिलेल्या पाठिंब्यासाठी व आशीर्वादासाठी त्यांचे आभार मानणे अगत्याचे आहे. तसेच यासाठी परीश्रम घेतलेल्या संशोधन विकास विभाग, एम.आय.सी. व बौद्धिक संपदा विभागातील कर्मचाऱ्यांचे पण आम्ही आभार मानतो. सर्व डीन व विभागप्रमुख, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्थी यांच्या योगदानाबद्दल त्यांचे पण खूप खूप आभार.

References

- 1) <https://en.wikipedia.org/wiki/Invention>
- 2) https://en.wikipedia.org/wiki/Intellectual_property
- 3) <https://www.mycrave.co.in/about-us>
- 4) <https://www.digitant.com/>
- 5) https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/
- 6) <https://pib.gov.in/indexd.aspx>
- 7) <https://www.lexology.com/>
- 8) https://en.wikipedia.org/wiki/Atmanirbhar_Bharat
- 9) <https://mic.gov.in/>

Handwritten signature

उप पंजीयन अधिकारी प्रतिनिध्याधिकार
DEPUTY REGISTRAR OF COPYRIGHT